JAAROVERZICHT 2017

GHOR
Zuid-Holland Zuid

JANUARI

Digitale nieuwsbrief GHOR ZHZ
Jaaroverzicht GHOR 2017

Introductie

Een digitale nieuwsbrief maakt het delen van real-time informatie binnen de Witte Kolom mogelijk.

Graag informeren wij u via deze wijze over actuele ontwikkelingen op gezondheids- en geneeskundig gebied inzake de opgeschaalde zorg. In deze nieuwsbrief kijken we terug op het jaar **2017**. In dit exemplaar ligt de focus op de werkzaamheden van de GHOR en het team GHOR in 2017.
Deze nieuwsbrief wordt verstuurd aan alle GHOR ketenpartners en burgemeesters van de 17 gemeenten in Zuid-Holland Zuid. Vragen?
Mail het ons: t.schiedon@ghor.vrzhz.nl

Terrorismegevolgbestrijding

Aandacht voor mogelijke gevolgen van aanslagen

Terroristische aanslagen zijn in Europa een reële dreiging geworden. 'Ze hebben enorme impact en kunnen zo ontwrichtend zijn dat we er speciale aandacht aan besteden', stelt adviseur Beleid en Bestuur Paul Jonker van de GHOR ZHZ.

Daarom startte de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (VRZHZ) met een verkenning van wat er al gebeurt. Geïnventariseerd werd onder meer waar taken elkaar raken, of onderwerpen worden gemist, of oplossingen in bestaande procedures kunnen worden ingevlochten of dat iets nieuws moet worden bedacht.
Veel bleek al goed geregeld te zijn, zoals slachtofferspreiding en ambulancebijstand, waarbij 24 uur per dag gegarandeerd honderd ambulances in een uur gemobiliseerd kunnen worden.

De Witte Kolom - ziekenhuizen, Meldkamer, Ambulancedienst, Dienst Gezondheid & Jeugd (DG&J) en de GHOR - nam daarna onder meer de organisatie van een werkconferentie omtrent terrorisme in maart voor haar rekening, waarover verderop in dit jaarverslag meer te lezen is.

FEBRUARI

GHOR crisisorganisatiemiddag

Het vliegtuig gezamenlijk in de lucht houden

Tijdens de GHOR crisisorganisatiemiddag stonden vooral de introductie van crew resource management (CRM), het draaiboek terrorismegevolgbestrijding, OTO-activiteiten en leren van incidenten centraal.

CRM is een veiligheidstraining voor multidisciplinaire teams in de medische sector. De term is afkomstig uit de luchtvaart. Goede communicatie en samenwerking in de cockpit moeten incidenten in de luchtvaart voorkomen. CRM maakt optimaal gebruik van alle beschikbare materialen, procedures en mensen om veiligheid te bevorderen en efficiëntie te verhogen. 'Vroeger bepaalde de piloot. Punt', vertelt Sander Zwanenburg, adviseur Opleiden, Trainen en Oefenen. 'Maar er ging nog wel eens iets mis, bijvoorbeeld omdat copiloten niet tegen hun meerdere durfden in te gaan. Nu is de bemanning van de cockpit er gezamenlijk verantwoordelijk voor dat vliegtuigen in de lucht blijven. Dat uitgangspunt geldt ook voor de Sectie GHOR: om tijdens crises niet ten onder te gaan, moeten we allemaal kunnen ingrijpen als we denken dat het niet de goede kant opgaat. Bijvoorbeeld door op de paniekknop te drukken. Dat bewustzijn neemt toe.'

Van 2 naar 1

GHOR en GGD worden één crisisorganisatie

Kunnen de crisisorganisaties van de GHOR en GGD worden samengevoegd? Het antwoord op die vraag bleek na onderzoek positief.

'De voornaamste vragen waren of je de twee kunt samenvoegen en zo ja hoe dat er dan uitziet', licht adviseur Beleid en Bestuur Marco Heijstek van de GHOR toe. 'Om daarop antwoord te geven hebben we gebruik gemaakt van een crisismodel van TNO en de basis van crisismanagement op zoek naar een conceptueel model voor de nieuwe organisatie. De directeur Publiek Gezondheid vroeg daarbij aandacht voor een simulatie van verschillende scenario's om te kijken of het werkt en er eventuele hiccups uit te halen. Met de piketfunctionarissen van beide organisaties hebben we de scenario's in een table top doorgesproken en de uitkomsten vastgelegd op vragen als 'wat zou je nu doen' en 'wat heb je op welke momenten nodig?' De aanwezige piketfunctionarissen ontdekten de meerwaarde van het model, we konden de rapportage afmaken. Op basis van dit advies hebben de directeur Publieke Gezondheid en de directeur van de Veiligheidsregio gevraagd het model verder uit te werken en bestuurlijke besluitvorming voor te bereiden. Later dit jaar in de maand september hebben beide besturen ingestemd met deze nieuwe vorm van de crisisorganisatie, waarover verderop in dit jaarverslag meer te lezen is.'

MAART

GAGS bij boerderijbrand ingeschakeld voor gezondheidsrisico's koeien

In maart kon de brandweer bij een brand in een woonboerderij in Brandwijk door een lastige combinatie van harde wind en een rieten dak het vuur alleen maar gecontroleerd laten uitbranden. Gezondheidskundig adviseur gevaarlijke stoffen (GAGS) Bart Nieuwenhuis werd gealarmeerd en kreeg een ongebruikelijke vraag.

'Als GAGS beoordeel je gezondheidsrisico's bij incidenten met gevaarlijke stoffen en adviseer je aan de GHOR-functionaris', legt Bart uit. 'Bijvoorbeeld bij branden met een effectgebied of lekkages van chemicaliën. Het gaat dan om zaken als schuilen, ontruimen, ontsmetten maar ook om gezondheidsrisico's en communicatie daarover. Wat het leuk maakt, is de variëteit aan incidenten en de telkens verschillende partners, van OvD-G en ambulancepersoneel tot communicatieadviseurs en politieagenten. Het is de uitdaging om tussen al hun vragen de publieke gezondheid in beeld te houden en wetenschappelijke, abstracte kennis te vertalen naar heel concrete adviezen voor de praktijk.

In Brandwijk speelde een kleine maar ongebruikelijke vraag: wat zijn eigenlijk de gezondheidsrisico's voor koeien in de rook en heeft het effecten op het vlees of de melk? Weer eens wat anders dan humane blootstelling. Ik kon uit de beschrijving van het scenario en de meetgegevens al concluderen

dat inschakeling van externe diergezondheidsexpertise hoogstwaarschijnlijk niet zinvol zou zijn: het risico was gelukkig minimaal.'

Fris en objectief waarnemen en feedback geven

'Bij collegiale waarneming tijdens oefeningen is het goed zo objectief mogelijk waar te nemen en feedback te geven. De vaardigheden om dat op een constructieve manier te doen frissen we regelmatig op', vertelt adviseur Opleiden, Trainen en Oefenen van de GHOR Jeroen Peeters.

'Iedere piketfunctionaris van de GHOR heeft een persoonlijk ontwikkelingsplan met daarin zijn specifieke leerdoelen. Het is effectief om bij oefeningen feedback van een collega te krijgen die daar bij aansluit. Daarnaast is het overigens ook interessant en leerzaam om collega's op hun eigen manier aan het werk te zien. Om objectief te observeren en constructieve feedback te geven is wel training gevraagd, dat doen we dan ook een keer in de twee jaar.

Met veertien deelnemers – Algemeen Commandanten Geneeskundige Zorg, Operationeel Directeuren GHOR, Hoofden Informatie- en Hoofden Ondersteuning – startten we met het opfrissen van de theorie. In het tweede deel ging een groepje aan de slag met cases en een acteur om lastige onderdelen te oefenen en bij te spijkeren. Denk aan weerstand of niet 100% open staan voor feedback. Bij objectief observeren moet je je eigen stokpaardjes loslaten, je bewust zijn van het feit dat je volgens je eigen referentiekader waarneemt en oordeelt en niet alles volgens die lijn al invult. Iemand met een fronsende blik is bijvoorbeeld niet per definitie boos. Bij feedback geven helpt het enorm de juiste toon te zoeken en te gebruiken.'

Werkconferentie

Voorbereiden op hulpverlening na bomaanslagen

Zijn hulpverleners voorbereid op terroristische aanslagen met doden? Deze vraag stond in maart centraal tijdens de GHOR werkconferentie 'terrorismegevolgbestrijding' die tweehonderd belangstellenden vijf uur lang boeide.

Aandachtspunten waren onder meer de aard van letsels ('oorlogsverwondingen' met groot bloedverlies) en de eigen veiligheid van hulpverleners. Ervaringsdeskundigen van de aanslagen in Brussel lichten indringend hun motto toe: doe niet alles voor het individu, maar doe veel voor velen. Daarbij zul je 'moeten definiëren wie de niet-redbaren zijn, zodat je je tijd en capaciteit kunt besteden aan wat je wél kunt doen. Eigenlijk dus: om als God te moeten beslissen over leven en dood.'
De deskundigen wezen ook op de onmisbaarheid van inzet, solidariteit en humor wanneer zo'n grote wissel wordt getrokken op hulpverleners.

Ziekenhuizen, Ambulancedienst, Meldkamer, DG&J en de GHOR gaven op deze werkconferentie een vervolg met een handzaam geneeskundig draaiboek (zie verderop in dit jaarverslag). Ook werden dit jaar in de VRZHZ grote oefeningen gehouden, waaraan onder meer de Dienst Speciale Interventies, aanhoudingseenheden, politie, brandweer, Ambulancedienst, GHOR en het Rode Kruis meededen.

APRIL

Grote oefening met geneeskundige hulpverleningsdiensten bij FC Dordrecht

Samenwerking tussen hulpverleningsdiensten en FC Dordrecht stond voorop bij de grote oefening die in april bij het stadion van de club werd gehouden.

Volgens het oefenscenario veroorzaakte een illegale vuurwerkbom gewonden en paniek, de stewards van FC Dordrecht en de hulpverleningsdiensten waren aan zet om het stadion te ontruimen en slachtoffers (acteurs) te behandelen en naar het ziekenhuis af te voeren. De Ambulancedienst, het Rode Kruis, de Meldkamer en de VRZHZ oefenden zo de procedure van Grootschalige Geneeskundige Bijstand. In het Albert Schweitzer ziekenhuis werden registratie van gewonden en verdeling over de juiste afdelingen geoefend. Ook samenwerking tussen het Albert Schweitzer ziekenhuis en Huisartsenpost Drechtsteden om 'zelfverwijzers' naar de juiste plek te geleiden maakte deel uit van de oefening. Op afstand werden de meldkamer en de crisisorganisatie van de GHOR betrokken om de geneeskundige hulpverlening te coördineren. Veel aandacht werd besteed aan onderlinge afstemming, in beeld brengen van het aantal gewonden en informeren van verwanten over de verblijfplaats van hun naasten. Naast aanknopingspunten voor nieuwe trainingen en oefeningen liet de avond vooral zien dat de deelnemende organisaties klaar zijn voor de praktijk.

MEI

Draaiboek voor hulpverlening na bomaanslagen

Ziekenhuizen, Ambulancedienst, Meldkamer, DG&J en de GHOR gaven gezamenlijk vorm aan een handzaam geneeskundig draaiboek voor hulpverlening na terroristische aanslagen.

Paul Jonker van de GHOR: 'We praten elkaar elk half jaar bij en bekijken of we het draaiboek eventueel moeten bijstellen op basis van voortschrijdende inzichten. Tijdens oefeningen kwam bijvoorbeeld duidelijk naar voren dat geldende protocollen ondergeschikt worden aan de eigen veiligheid van het personeel. Dan spelen hele andere aandachtspunten en moet ▸

Verpleeg- en verzorgings-instellingen volop aan de training; CBT en crisiscommunicatie

CBT-trainingen krijgen een nieuwe invulling

Jaarlijks nemen tientallen zorginstellingen deel aan de training voor Crisisbeleidsteams. De GHOR geeft hierbij handvatten om Crisisbeleidsteams (CBT) stevig op te zetten.

Hoewel de belangstelling ieder jaar groot is, zoekt de GHOR voor de toekomst naar een andere invulling. Adviseur Zorgcontinuïteit Anouk van Galen: 'Het gaat niet alleen over de eigen zorginstelling van de deelnemers waardoor inleven soms moeilijk is. Medewerkers van zorginstellingen volgen onze trainingen meestal niet met hun eigen CBT collega's, maar we merken wel dat de behoefte om met het eigen CBT te werken groot is. In zorginstellingen is vaak niet de kennis over methoden om zo'n training op te zetten of de tijd ontbreekt, waardoor veel CBT teams nog niet of nauwelijks hebben geoefend met elkaar. We zoeken naar mogelijkheden om daar in 2018 meer aan tegemoet te komen.'

- je alle richtlijnen even vergeten, de beleving is totaal anders. Als zich een daadwerkelijke dreiging voordoet, informeren we elkaar continu over specifieke problemen waar partners tegenaan lopen, zodat we elkaar kunnen helpen. Bijvoorbeeld als er ineens een dader in het ziekenhuis terecht komt en je alles moet afsluiten om eventuele wraak te voorkomen. Dat betekent immers nogal wat voor de zorg voor de andere patiënten en daarmee een verstoring van de gehele zorgcontinuïteit.'

Oefeningen Sectie GHOR:

Let op de rode knoppen op de portofoon

De oefening van de Sectie GHOR startte met een scenario met extreem weer in de regio. De gevolgen waren onder meer verkeersopstoppingen, omgevallen bomen en een verkeersongeval met een bus vol kinderen die naar verschillende ziekenhuizen buiten de regio werden vervoerd.

'Dat is op zich al een complicerende factor, maar contact zoeken met de ziekenhuizen werd nog verder bemoeilijkt door stroomuitval en overbelasting van het telefoonnetwerk', licht Sander Zwanenburg toe. 'Deelnemers aan de oefening waren daardoor aangewezen op portofoons. Een duidelijk leerpunt was de juiste functie van de twee rode knoppen op de portofoon: de ene zorgt voor de verbinding, de andere voor een noodoproep, waar uiteraard niet zomaar op gedrukt mag worden. Daarnaast merkten we dat de deelnemers na een hectische fase geneigd waren even achterover te leunen, terwijl dat juist een mooie gelegenheid is om vooruit te werken en eventuele acties voor te bereiden.'

Crisiscommunicatietraining voor zorginstellingen

Dringende persvragen, social media ontploft, telefoontjes van familieleden van cliënten. Met de GHOR en begeleiding van trainingsbureau V&R Consult bereidden zorginstellingen zich voor op wat er allemaal kan gebeuren tijdens crises.

De deelnemers maakten onder meer kennis met het begrip GRIP. Aan de hand van een casus werd besproken wat communicatieprofessionals allemaal kunnen verwachten en kregen ze tips en handvatten. 'Het is namelijk niet niks wat er aan communicatieaspecten op zorginstelling af kan komen', licht Tamara Schiedon, Communicatieadviseur GHOR, toe. 'Een aantal zaken kun je in de voorbereiding regelen, maar tijdens crises heb je ook te maken met stress, drukte en dan moet je wel aan de bak!'

Twee incidentvoorlichters van de VRZHZ lichtten toe wat zij precies doen aan crisiscommunicatie en hoe zij samenwerken met de zorginstelling. Daarnaast legde de GHOR uit wat zij kan betekenen voor zorginstellingen. 'Aan de noodzaak van samenwerking tijdens incidenten is volop aandacht besteed', besluit Tamara. 'Verschillende deelnemers kende elkaar al en deelden al snel ervaringen. We zien wel vaker met dit soort trainingen dat niet alleen het trainen meerwaarde heeft, maar ook elkaar leren kennen en delen van praktische zaken, dat is mooi.'

JUNI

GHOR slaagt weer en behoudt haar certificaat

In juni werd de GHOR weer bezocht door DNV om het kwaliteitsmanagementsysteem te auditen. Die dag is er maar één doel en dat is aantonen dat we het hele jaar kwalitatief goed werk leveren en daarmee het HKZ-certificaat handhaven dat we al sinds 2005 bezitten.

De GHOR werkt volgens de plan-do-check-act cyclus waarmee we processen continu in de gaten houden en verbeteren. Door de reorganisatie binnen de Veiligheidsregio en veranderde werkwijzen was het lastiger dan voorheen om bepaalde processen vast te leggen.

De bevindingen van de auditoren van DNV waren onder meer dat we positief kritisch zijn op inkoop en andere uitbestede processen, zoals HRM, ICT en financiën. Daarnaast moeten we de planning en control cyclus van de directiebeoordeling verfijnen, zodat de link naar de bestuursrapportages zichtbaarder wordt. Stimulerend waren de complimenten die we kregen voor de ingezette weg om de werkwijze rondom de interne audits te veranderen. Datzelfde gold voor de passie van de GHOR-medewerkers, de manier waarop de PDCA cyclus tussen de oren zit en het feit dat terugkoppeling uit de OR standaard op de agenda van het tweewekelijkse GHOR overleg staat.

Oefenen met het nieuwe LCMS-jasje

Afgelopen zomer kreeg het Landelijk Crisis Management Systeem een nieuwe interface. 'Zeg maar een nieuw jasje', legt Jeroen Peeters uit. 'Alles bij elkaar is dat jasje flink aangepast. Hoewel het systeem er absoluut op vooruit is gegaan en nu een stuk gebruiksvriendelijker is, vraagt het wel even scholing om daar weer effectief mee te werken.'

'Het gevaar is vooral dat het systeem bij grote incidenten zo ontzettend veel informatie bevat dat je amper weet waar je moet zoeken. De drie meest relevante zaken zijn het algemene tabblad met een samenvatting van het incident, het tabblad GHOR met geneeskundige informatie en de plattegrond. Omdat de deelnemers het systeem niet zo heel erg vaak gebruiken, is zo'n opfriscursus elk jaar wel nodig en nuttig. Al is het maar om de verlopen wachtwoorden weer even aan te passen, zodat iedereen direct aan de slag kan bij een werkelijk incident. De medewerkers van de Sectie GHOR konden zichzelf via e-learning bijspijkeren. Voor crisiscoördinatoren van het Albert Schweitzer ziekenhuis (ASz), Beatrixziekenhuis, DG&J en de huisartsenposten werden drie trainingen van een uur verzorgd. We hebben hen de drie belangrijkste tabbladen laten zien en sloten af met een korte casus.'

Brand in bovenwoning Papendrecht

JULI

Eind juli brak op zaterdagavond in Papendrecht brand uit in een woning. De brandweer kon verspreiding grotendeels voorkomen, uiteindelijk raakten twee woningen ernstig beschadigd, vier andere woningen hadden te maken met rook- en waterschade. Jan Kayser van de Ambulancedienst was ter plaatste als Chef van Dienst.

'Wij zijn meestal snel ter plekke', vertelt Jan, 'we lopen iets vooruit op de aankomst van de OvD-G en gebruiken die tijd eventueel om onze inzet te bepalen en ons voor te bereiden. In dit geval waren de bewoners niet thuis, omwonenden ▸

Hoofden Informatie houden elkaar scherp

'Van de vier Hoofden Informatie Geneeskundige Zorg (HIn) waren er twee relatief nieuw. Een mooie aanleiding om de neuzen weer even dezelfde richting op te zetten', aldus HIn Pim van Dam van de Sectie GHOR.

Waar loop je tegenaan, hoe gebruik je informatiesysteem LCMS optimaal en efficiënt en kunnen we daarin een eenduidige manier van werken hanteren, waren vragen die aan de orde kwamen. Pim: 'LCMS bevat zoveel informatie dat het meer dan handig is als je de weg kent, hoofd- en bijzaken snel kunt onderscheiden en weet in welk tabblad je relevante informatie over bijvoorbeeld het slachtofferbeeld kunt plaatsen en vinden. Het was een nuttige bijeenkomst waarbij de aandachtspunten eerlijk en open besproken werden. De deelnemers vonden het ook prettig om hun ervaringen te kunnen delen en elkaar op deze manier scherp te houden. Ze spraken de wens uit van de bijeenkomst een jaarlijks terugkerende afspraak te maken.'

werden door de politie gewaarschuwd en konden vanwege de zomerse temperaturen buiten wachten. De CoPI-bak werd geplaatst, maar toen was eigenlijk al duidelijk dat de ambulance die we stand-by hadden ook vrij snel kon inrukken. Onze rol was dus vrij beperkt. In de praktijk is het prettig samenwerken met de dienstdoende OvD-G en wordt onze samenwerking en aanwezigheid gewaardeerd.'

AUGUSTUS

Grote brand met opschaling naar GRIP 1 valt mee

Een zeer grote brand in Gorinchem zorgde in augustus voor opschaling naar GRIP 1. Uiteindelijk viel de impact mee.

Sander Zwanenburg was al snel als OvD-G ter plaatse: 'Na de melding is vrij vlot opgeschaald naar GRIP 1, omdat het om een loods met mogelijk gevaarlijke stoffen zou gaan. De politie deed een NL-Alert uit om omwonenden te vragen ramen en deuren te sluiten. Toen ik eenmaal ter plaatse was, werd snel duidelijk dat het niet om de loods maar om de aangebouwde kantine ging. Daar stonden alleen houten balken in brand. Er was geen sprake van gevaarlijke stoffen en omdat er vrijwel geen wind stond, trok de rookpluim recht omhoog. Na het eerste CoPI-overleg werd dan ook het Alert ingetrokken en kon worden afgeschaald.'

Jongeren in ZHZ krijgen jodiumtabletten

Bij een kernongeval kan radioactief jodium vrijkomen. Jodiumtabletten voorkomen dat het lichaam dit opneemt. Om kostbare tijd bij een ongeval te besparen, deelde het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport in oktober 2017 jodiumtabletten uit.

Onze regio ligt binnen de 100 kilometerzone van de kerncentrales Borsele en Doel (België). Binnen deze zone worden de jodiumtabletten preventief als gezondheidskundige maatregel verstrekt aan kinderen tot 18 jaar omdat zij de grootste kans op schildklierkanker door radioactief jodium hebben. Ook zwangere vrouwen krijgen de tabletten, om de ongeboren kinderen te beschermen. Binnen VRZHZ coördineren directeur Publiek Gezondheid Karel van Hengel en de GHOR de verspreiding. Landelijk worden inmiddels (begin 2018) door een expertgroep plannen voor situaties van nooddistibutie uitgewerkt.

SEPTEMBER

Communicatieadviseurs geïnformeerd over verspreiding jodium-tabletten

Om in te spelen op de verwachting dat gemeenten wel eens vragen van inwoners zouden kunnen krijgen over de verspreiding van jodiumtabletten, werden communicatieadviseurs van de Veiligheidsregio en de gemeenten in Zuid-Holland Zuid tijdens een aparte bijeenkomst geïnformeerd over de predistributie van jodiumtabletten. Natuurlijk was er ook alle tijd voor vragen. Anouk van Galen van de GHOR: 'Het was een succesvolle bijeenkomst waar we positieve reacties op kregen. De communicatieadviseurs vonden het vooral fijn duidelijke uitleg te krijgen en gelijk de antwoorden op elkaars vragen mee te krijgen.'

Van 2 naar 1

GHOR en GGD worden één crisisorganisatie

Nadat de besturen van de VRZHZ en DG&J in september hun akkoord hadden gegeven op het samenvoegen van de crisisorganisaties van de GHOR en GGD, kon Operationeel Directeur GHOR Chris Dekkers starten met het proces om beide organisaties in elkaar te schuiven.

'Waar GHOR-medewerkers acute medische hulp verzorgen, is de GGD meer betrokken bij het vervolg van incidenten, met infectieziektenbestrijding, psychosociale nazorg, medische milieukunde en gezondheidsonderzoek', legt Chris uit. 'Die twee met elk een verschillende dynamiek samenbrengen is een interessant proces. Denk aan huisvesting in de GHOR-ruimte, maar denk ook aan omschrijvingen van functies, taken en verantwoordelijkheden. Sommige medewerkers krijgen een uitgebreidere taak, daar gaan we zorgvuldig mee om door ze te informeren over wat dat precies inhoudt, zodat we de hele nieuwe organisatie goed kunnen voorbereiden op haar taken.

We bouwen verder op een basis van deskundigheid met respect voor elkaars kwaliteiten. Ik geloof dan ook dat we de kwaliteit kunnen verhogen en opleiden, trainen en oefenen efficiënter kunnen organiseren. We verwachten dat het proces in de loop van 2018 ver gevorderd is, daarbij merken we dat andere veiligheidsregio's deze ontwikkeling met belangstelling volgen.'

Liaisons ASz trainen hun rol in het CoPI

In september 2015 moest het VU medisch centrum in Amsterdam vanwege wateroverlast worden ontruimd. Een van de leerpunten was dat een goede communicatielink tussen het ziekenhuis en de Commando Plaats Incident (CoPI) ontbrak. De regio Zuid-Holland Zuid doet zijn voordeel met deze les.

Zo gaf de GHOR een cursus om medewerkers van het ASz op te leiden en kennis te laten maken met de CoPI-unit en de afspraken die daar gelden. De voornaamste thema's van de cursus waren:

- beeld van de hectiek van crises
- welke crisispartners tref je in een CoPI
- processen van deze crisispartners
- taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van een CoPI
- afspraken in onze Veiligheidsregio
- rol van de liaison in ons CoPI.

'De toekomstige liaisons van het ASz hebben de cursus als heel leerzaam ervaren', liet Sander Zwanenburg na afloop weten. Na de cursus deden de deelnemers in oktober mee aan een gezamenlijke oefening met het ASz, een CoPI en een ROT (zie verderop in dit jaarverslag).

Gecombineerde oefeningen CoPI, ASz en ROT: 1+1=2

OKTOBER

De cursus waarmee liaisons voor het ASz werden getraind op hun rol in het CoPI kreeg in oktober een vervolg in een gezamenlijke oefening.

'Er was al een ROT-oefening gepland die we wilden verrijken met de CoPI-unit', stelt Sander Zwanenburg van de GHOR. 'Een en een is twee en zo kwamen we tot een oefening waarin we ROT, CoPI en ziekenhuis mooi konden combineren. We deden vier oefeningen met alle vier de liaisons. Je zag het elke keer beter worden, de leercurve was stijl. Het ziekenhuis had bijvoorbeeld direct in de gaten dat het loont om technische kennis in je crisisteam op te nemen, zodat je bij ontruimingen snel antwoord hebt op vragen over stroomvoorzieningen, back up en dergelijke. Zo kregen planvorming en training met deze oefeningen een mooi slotstuk', aldus Sander. 'Zo'n opbouw waarbij de puzzelstukjes precies in elkaar vallen, maken zulke projecten zo mooi.'

NOVEMBER

Alerimus en RIVAS oefenen GRIP1 incident

In november oefenden zorginstelling Alerimus in Numansdorp en RIVAS in Hardinxveld-Giessendam met de VRZHZ de CoPI-bemanning met een brandscenario.

Oefenleider Jeroen Peeters: 'Het CoPI-team werd steeds aangevuld met een liaison van de zorginstelling waar het incident zich afspeelde. Deze liaison is de linkingpin tussen CoPI/hulpverleningsdiensten en het CBT van de zorginstelling, daarmee is dit een cruciale rol. Aangezien deze rol voor hen nog redelijk nieuw was, werden zij continu geschaduwd door een GHOR-collega, die hen tijdens en na de oefening van de noodzakelijk tips voorzag.'

Tijdens enkele van de CoPI-oefeningen oefende het voltallige CBT van de instelling ook werkelijk mee. Veiligheidscoördinator RIVAS Hans Muller: 'Het was een zeer leerzame dag, zowel voor de teamleiders die als liaison aan het CoPI deelnamen als voor het CBT. Het CBT heeft al vaker geoefend en het was goed om te zien dat aspecten die tijdens voorgaande oefeningen als leerpunten werden meegegeven, nu daadwerkelijk werden toegepast.' Rook van Gameren, Veiligheidscoördinator Alerimus: 'Van de deelnemers heb ik veel positieve berichten ontvangen. Het was voor hen een leerzame dag, die weer mooie aanknopingspunten biedt om verder mee aan de slag te gaan. We mogen met z'n allen trots zijn op het resultaat.'

OvD-G bij brand in hennepkwekerij

Begin november brak in een woning in Sliedrecht brand uit. In het pand bleek een hennepkwekerij te zitten. Mike Dekker van de Ambulancedienst was erbij als OvD-G.

'Het ging om een grote brand, dan worden wij mee gealarmeerd', vertelt Mike. 'Vanwege het gevaar kon de brandweer aanvankelijk niet naar binnen en was onduidelijk of er nog mensen in het pand waren. We zetten ter plaatse een ambulance klaar, maar vrij snel bleek toch dat er niemand woonde en het pand als hennepkwekerij werd gebruikt.'

'Onze rol was in dit geval dus vrij beperkt. In andere gevallen, waarbij je naar GRIP-situaties gaat, zijn we als OvD -G verantwoordelijk voor de medische kolom. Tevens coördineren we de informatie-uitwisseling met andere hulpverlenende organisaties, de ambulances, de locaties ▸

Communiceren over infectie-ziektebestrijding

Halverwege november kwamen achttien communicatieadviseurs van het regionaal operationeel team (ROT), DG&J en Albert Schweitzer ziekenhuis bij elkaar. Centraal stonden de communicatie over infectieziekte-bestrijding en de rol van het RIVM.

'Allereerst was er uitleg over incidentbestrijding bij infectieziekten', aldus Sander Zwanenburg. 'Wat is er in het bestrijdingsplan opgenomen, wat is er anders dan bij normale GRIP-situaties en wat zijn de verantwoordelijkheden, waren enkele thema's die aan de orde kwamen.'

Grotere uitbraken

'Daarna lichtte het RIVM toe hoe zij werken bij crises op het gebied van infectieziekten. Zo wordt onderscheid gemaakt tussen situaties van hersenvliesontsteking bij individuele gevallen tot uitbraken van polio of SARS bij meerdere mensen. Bij grotere uitbraken neemt het RIVM de leiding, dat betekent dat andere organisaties een stapje terug moeten doen. Duidelijk wordt afgestemd welke partijen betrokken zijn, wie de doelgroepen zijn en welke organisatie wat en op welk moment doet.
Na een casus met interessante inhoudelijke bijdragen van artsen van GGD ZHZ, die betrokken zijn bij infectieziektebestrijding, stelden de deelnemers vast dat de bijeenkomst leerzaam was. En de belangrijkste boodschap: blijf continu met elkaar praten, afstemmen en samenwerken.'

- waar eventuele slachtoffers naar toe worden gebracht en dergelijke. We werken met vijf collega's in een piketrooster. In de regio hebben we gemiddeld een keer of twaalf, dertien per jaar te maken met GRIP 1 en tien, vijftien keer met grote branden. Je inzet is dus beperkt, mede daarom krijgen we veel scholing aangeboden; van CoPI-dagen waarin scenario's worden geoefend en dillema's worden besproken tot bedrijfsbezoeken waarbij we de mogelijke impact van gevaarlijke stoffen en "worst case" scenario's met politie en brandweer bespreken.'

Werken aan zorgcontinuïteit in Alblasserwaard-Vijfheerenlanden

Heeft u voldoende personeel om bewoners te begeleiden bij een ontruiming, wie doet wat tijdens incidenten?

Zulke vragen stonden in november in Gorinchem op de agenda van de Roadshow van de GHOR, Bevolkingszorg en Brandweer van de VRZHZ. Vertegenwoordigers van zorginstellingen, thuiszorginstanties, ambtenaren bevolkingszorg, teamleiders WMO en managers van woningcorporaties verhelderden wederzijdse verwachtingen over verantwoordelijkheden in de voorbereiding op crises. 'Veiligheid is immers samenwerking', stelde Roland Bron van de VRZHZ al in zijn welkomstwoord.

Anne de Gier van de gemeente Gorinchem vertelde over de inkoop van zorg door gemeenten om inwoners met lichamelijke, verstandelijke of psychosociale problemen zo lang mogelijk in de eigen omgeving te laten wonen. Bert van Esveld, van woningcorporatie Havensteder en eigenaar van een seniorencomplex in Rotterdam, kreeg te maken met brand en evacuatie en deelde zijn belangrijkste ervaringen: zorg dat je calamiteitenplan op orde is en check of je complex aan alle eisen van de bouwvergunning voldoet. 'Het was goed om met elkaar te discussiëren', concludeerde adviseur Zorgcontinuïteit GHOR Anouk van Galen. 'Belangrijk leerpunt was dat we het niet van toevalligheden moeten laten afhangen, maar plannen gezamenlijk op orde moeten hebben.' In 2018 volgen nog Roadshows in de andere twee subregio's (Drechtsteden en Hoeksche Waard).

Witte Keten en terrorisme-gevolgbestrijding

Crisiscoördinatoren van het Albert Schweitzer ziekenhuis, Beatrixziekenhuis, DG&J, Ambulancedienst, het Crisisteam van de huisartsen en een deel van de GHOR-crisisorganisatie stelden begin december terrorisme-gevolgbestrijding centraal.

Na een introductie door Directeur Publieke Gezondheid Karel van Hengel en een kennismaking volgde een korte uitleg over het draaiboek terrorismegevolgbestrijding. En dan...BREAKING NEWS: de deelnemers worden via een 'ingelast journaal' op de hoogte gebracht van een aanslag met een bestelbusje op bezoekers van de kerstmarkt in Dordrecht. Aan de slag dus. Dat betekent inventariseren wat dit incident voor de (crisis) organisaties betekent en wat van de andere organisaties nodig is. In de terugkoppeling kwam onder meer naar voren dat je een duidelijk beeld moet hebben om te komen tot goede knelpunten en besluiten. Om een goed beeld te krijgen, is communicatie essentieel. Hier ligt een mooie taak voor de ketenregisseur: de GHOR.

Het programma werd afgesloten door Wim Hermans, als psychosociaal manager betrokken bij nazorg na de aanslag in Zaventem. Hij wees op het belang om ook oog te hebben voor de hulpverleners die niet zijn ingezet. Velen van hen hebben zich tijdens deze inzet erg machteloos gevoeld, toen hun collega's hun handen vol hadden.'

Training liaisons breder aangeboden

De opleiding voor medewerkers van het ASz waarover elders in dit jaarverslag wordt bericht, was zo'n succes dat deze breder is aangeboden.

Acht verpleeg- en verzorgingsinstellingen vaardigden een medewerker af naar de plaats van handeling: de CoPI-bak. Dat hielp gelijk om mogelijk koudwatervrees om de drempel over te stappen, van zich af schudden. Onder meer een leider CoPI, die werkzaam is bij de brandweer, vertelde wat zich in de CoPI afspeelt op het gebied van taken, verantwoordelijkheden en spelregels. En een van de belangrijkste lessen: de hulpdiensten komen bij calamiteiten de zaak niet overnemen, maar zorgen louter voor ondersteuning om incidenten samen tot een goed einde te brengen!

Colofon

Adresgegevens
GHOR Zuid-Holland Zuid
Romboutslaan 105, 3312 KP Dordrecht

T 088 - 636 50 00
E info@ghorzhz.nl
I www.ghorzhz.nl

Aan- of afmelden
Kent u professionals waarvoor de informatie uit dit bulletin interessant is. Wilt u zelf liever niet op de verzendlijst staan? Laat het ons weten via t.schiedon@ghor.vrzhz.nl

GHOR Zuid-Holland Zuid

veiligheids regiozhz